NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA

YVES BOT

prednesené 6. mája 2008 [1]

1. Týmto návrhom na začatie prejudiciálneho konania College van Beroep voor het bedrijfsleven (Holandsko) žiada Súdny dvor o výklad viacerých ustanovení práva Spoločenstva, ktoré spájajú vyplatenie vývozných náhrad za vývoz živého hovädzieho dobytka s dodržiavaním právnej úpravy Spoločenstva týkajúcej sa ochrany zvierat počas prepravy.

2. Tento návrh bol predložený v rámci sporu medzi Heemskerk BV a Firma Schaap [2] na jednej strane a Productschap Vee en Vlees [3] na druhej strane vo veci rozhodnutí, ktoré vydal Productschap v súvislosti s požiadavkou o vrátenie vývoznej náhrady, ktorá bola podľa neho týmto dvom spoločnostiam neoprávnene vyplatená.

3. Spomedzi prejudiciálnych otázok, ktoré boli vnútroštátnym súdom položené Súdnemu dvoru, dve majú osobitný charakter z hľadiska problematiky týkajúcej sa uplatnenia práva Spoločenstva vnútroštátnym súdom *ex offo*.

4. Vnútroštátny súd v podstate žiada, aby Súdny dvor rozhodol, či právo Spoločenstva ukladá vnútroštátnemu súdu v konaní ako vo veci samej, v ktorej ide nielen o ochranu zvierat počas prepravy, ale aj ochranu finančných záujmov Európskeho spoločenstva, povinnosť skúmať *ex offo* zákonnosť vnútroštátneho správneho aktu vzhľadom na žalobné dôvody založené na práve Spoločenstva, a to aj v prípade, keď sa týmto skúmaním žalobca dostane do nepriaznivejšej situácie než tej, v ktorej by sa nachádzal, keby nepodal žalobu.

5. V týchto návrhoch prednesiem dôvody, ktoré ma vedú k záveru, že za takých okolností, ako sú tie v spore vo veci samej, vnútroštátny súd ako všeobecný súd práva Spoločenstva je povinný *ex offo* uplatniť právo Spoločenstva.

1 — Jazyk prednesu: francúzština.
2 — Ďalej len „žalobkyne vo veci samej“.
3 — Ďalej len „Productschap“.

I — Právny rámec

predovšetkým na ochranu zvierat počas prepravy.

A — *Právo Spoločenstva*

1. Nariadenie (ES) č. 1254/1999

6. Nariadenie Rady (ES) č. 1254/1999 zo 17. mája 1999 o spoločnej organizácii trhu s hovädzím a teľacím mäsom [4] zrušilo a nahradilo nariadenie Rady (EHS) č. 805/68 z 27. júna 1968 o spoločnej organizácii trhov v sektore hovädzieho mäsa [*neoficiálny preklad*]. [5]

7. Podľa článku 33 ods. 9 druhého pododseku nariadenia č. 1254/1999 sa náhrada za vývoz živých zvierat okrem toho vypláca len v prípade, že sú splnené ustanovenia, ktoré sa v právnej úprave Spoločenstva vzťahujú na primerané zaobchádzanie so zvieratami, a to

2. Nariadenie (ES) č. 615/98

8. Článok 1 nariadenia Komisie (ES) č. 615/98 z 18. marca 1998, ktorým sa stanovujú osobitné pravidlá uplatňovania režimu vývozných náhrad vzhľadom na pohodu živého hovädzieho dobytka počas prepravy [6] stanovuje, že na uplatnenie článku 13 ods. 9 druhého pododseku nariadenia č. 805/68, nahradeného článkom 33 ods. 9 druhým pododsekom nariadenia č. 1254/1999, je platba vývozných náhrad za živý hovädzí dobytok podmienená tým, že počas prepravy zvierat až po prvé vyloženie v tretej krajine určenia musí byť dodržaný súlad so smernicou Rady 91/628/EHS z 19. novembra 1991

4 — Ú. v. ES L 160, s. 21; Mim. vyd. 03/025, s. 339.

5 — Ú. v. ES L 148, s. 24. Nariadenie zmenené a doplnené nariadením Rady (ES) č. 2634/97 z 18. decembra 1997 (Ú. v. ES L 356, s. 13, ďalej len „nariadenie č. 805/68“). Podľa článku 49 ods. 2 nariadenia č. 1254/99 sa odkazy na nariadenie č. 805/68 považujú za odkazy na toto nariadenie a mali by sa chápať v súlade s korelačnou tabuľkou v prílohe V uvedeného nariadenia.

6 — Ú. v. ES L 82, s. 19. Toto nariadenie bolo zrušené a nahradené nariadením Komisie (ES) č. 639/2003 z 9. apríla 2003, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá v súlade s nariadením Rady (ES) č. 1254/1999, pokiaľ ide o požiadavky na poskytovanie vývozných náhrad v súvislosti s pohodou hovädzieho dobytka počas prepravy (Ú. v. EÚ L 93, s. 10; Mim. vyd. 03/038, s. 414). Článok 9 prvý odsek nariadenia č. 639/2003 upresňuje, že nariadenie č. 615/98 sa naďalej uplatňuje na vývozné vyhlásenia prijaté pred uplatňovaním tohto prvého nariadenia.

o ochrane zvierat počas prepravy, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 90/425/EHS a 91/496/EHS [7], zmenenou a doplnenou smernicou Rady 95/29/ES z 29. júna 1995 [8], ako aj s ustanoveniami nariadenia č. 615/98.

9. Na účely kontroly dodržiavania tejto podmienky, ktorá upravuje poskytnutie vývozných náhrad za hovädzí dobytok, článok 2 ods. 2 tohto nariadenia stanovuje, že každá preprava zvierat, ktorá opúšťa colné územie Spoločenstva, musí byť overená a osvedčená úradným veterinárnym lekárom.

10. Tento článok 2 ods. 2 tiež stanovuje, že úradný veterinárny lekár overí a osvedčí, že zvieratá sú spôsobilé zvládnuť určenú cestu v súlade so smernicou 91/628, že dopravné prostriedky, na ktorých zvieratá opúšťajú colné územie Spoločenstva, sú v súlade s ustanoveniami tejto smernice a že boli prijaté opatrenia na zabezpečenie starostlivosti o zvieratá počas cesty v súlade s uvedenou smernicou.

11. Podľa článku 2 ods. 3 nariadenia č. 615/98, ak je úradný veterinárny lekár na mieste výstupu presvedčený, že preprava dostatočne spĺňa požiadavky uvedené v odseku 2, potvrdí to uvedením „Kontroly podľa článku 2 nariadenia č. 615/98 vyhovujúce“ a opečiatkuje a podpíše dokument osvedčujúci opustenie colného územia Spoločenstva v kolónke J kontrolnej kópie T 5 alebo na určenom mieste vnútroštátneho dokumentu.

12. Podľa článku 5 ods. 2 tohto nariadenia musia byť žiadosti o platbu vývozných náhrad doplnené dôkazom o dodržaní ustanovení článku 1 uvedeného nariadenia. Týmto dôkazom je predloženie dokumentu osvedčujúceho výstup zvierat z colného územia Spoločenstva, ktorý obsahuje osvedčenie úradného veterinárneho lekára vydané na mieste výstupu a prípadne správu o kontrole obsahujúcu záznamy urobené príslušným kontrolným orgánom tretej krajiny konečného určenia po príchode zvierat.

13. Okrem toho článok 5 ods. 3 nariadenia č. 615/98 stanovuje, že vývozná náhrada sa nevyplatí za zvieratá, ktoré počas prepravy uhynuli, ani za zvieratá, pri ktorých sa príslušný orgán — na základe dokumentov uvedených v odseku 2 uvedeného článku 5, správ o kontrolách uvedených v článku 4 tohto nariadenia a/alebo na základe všetkých

7 — Ú. v. ES L 340, s. 17; Mim. vyd. 03/012, s. 133.
8 — Ú. v. ES L 148, s. 52; Mim. vyd. 03/017, s. 466, ďalej len „smernica 91/628“.

ostatných informácií, ktoré má k dispozícii a ktoré sa týkajú dodržania ustanovení článku 1 toho istého nariadenia — domnieva, že smernica 91/628 o ochrane zvierat počas prepravy nebola dodržaná.

14. Je potrebné tiež upresniť, ako uvádza šieste odôvodnenie tohto nariadenia, že toto nariadenie obsahuje výslovné ustanovenie na účely zabezpečenia vrátenia vývozných náhrad, ktoré boli neoprávnene vyplatené vzhľadom na požiadavky, ktoré sa uplatňujú na pohodu zvierat.

15. Článok 5 ods. 7 uvedeného nariadenia stanovuje, že ak sa zistí, že po vyplatení náhrady nebola právna úprava Spoločenstva týkajúca sa ochrany zvierat počas prepravy dodržaná, časť získanej náhrady sa považuje za neoprávnene vyplatenú a musí byť v súlade s článkom 11 ods. 3 a 6 nariadenia Komisie (EHS) č. 3665/87 z 27. novembra 1987, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá na uplatňovanie systému vývozných náhrad za poľnohospodárske výrobky [9], nahradenom článkom 52 nariadenia Komisie (ES) č. 800/1999 z 15. apríla 1999, ktorý ma ten istý cieľ [10], vrátená.

9 — Ú. v. ES L 351, s. 1.
10 — Ú. v. ES L 102, s. 11; Mim. vyd. 03/025, s. 129.

3. Smernica 91/628

16. Podľa článku 3 ods. 1 písm. a) pododseku a) prvej zarážky smernice 91/628 členské štáty zabezpečia, aby sa priestor určený pre zvieratá (hustota naloženia) zhodoval aspoň so schémami ustanovenými v kapitole VI prílohy, pokiaľ ide o zvieratá a dopravné prostriedky uvedené v tejto kapitole.

17. Kapitola VI bod 47 B tejto prílohy sa venuje hustote naloženia hovädzieho dobytka. Je v nej uvedená rozloha v metroch štvorcových pre každý druh prepravy a podľa váhy zvieraťa.

18. Okrem toho podľa článku 5 A ods. 1 písm. a) bodu ii) smernice 91/628 členské štáty zabezpečia, aby každý prepravca disponoval oprávnením platným pre všetky druhy prepravy stavovcov v rámci Spoločenstva udeleným príslušným orgánom členského štátu, v ktorom bol podnik založený, alebo, ak sa to týka podniku založeného v tretej krajine, príslušným orgánom členského štátu Európskej únie za podmienky písomného záväzku osoby zodpovednej za prepravný podnik, ktorá sa zaväzuje plniť požiadavky platných veterinárnych predpisov Spoločenstva.

19. Navyše článok 5 A ods. 1 písm. c) tej istej smernice ukladá členským štátom povinnosť zabezpečiť, aby každý prepravca na prepravu zvierat uvedených v tejto smernici použil dopravné prostriedky, ktoré zabezpečia zhodu s požiadavkami Spoločenstva týkajúcimi sa pohody počas prepravy.

B — *Vnútroštátne právo*

20. Článok 8:69 všeobecného zákona o správnych súdnych konaniach (Algemene Wet Bestuursrecht) stanovuje:

„1. Súd, na ktorý bola podaná žaloba, rozhoduje na základe žaloby, predložených dôkazov, predchádzajúceho vyšetrovania a preskúmania veci na pojednávaní.

2. Súd aj bez návrhu doplní právne žalobné dôvody.

3. Súd môže aj bez návrhu doplniť skutkové okolnosti.“

21. Toto ustanovenie sa vzťahuje na konania pred College van Beroep voor het bedrijfsleven na základe článku 19 ods. 1 zákona o správnych žalobách v hospodárskej oblasti (Wet bestuursrechtspraak bedrijfsorganisatie).

II — Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

22. Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že 25. januára 2000 každá zo žalobkýň vo veci samej deklarovala vývoz 300 teľných jalovíc do Maroka a požiadala o vyplatenie vývoznej náhrady podľa nariadenia č. 800/1999.

23. V tej istý deň bolo v Moerdijk na írsku loď M/S Irish Rose (ďalej len „plavidlo“) naložených 600 teľných jalovíc spolu so 40 teľnými jalovicami inej spoločnosti na prepravu do Casablanky (Maroko).

24. Úradný veterinárny lekár, ktorý kontroloval plavidlo na mieste výstupu, osvedčil toto plavidlo potvrdením v kontrolnej kópii T 5 s tým, že podmienky podľa článku 2 nariadenia č. 615/98 boli splnené.

25. Uvedené plavidlo, ktoré sa plaví pod írskou vlajkou, má povolenie udelené príslušným orgánom Írskej republiky na plochu 986 m^2.

26. Pri kontrole vykonanej podľa nariadenia Rady (EHS) č. 4045/89 z 21. decembra 1989 o kontrole opatrení tvoriacich súčasť systému financovania záručnej sekcie Európskeho poľnohospodárskeho usmerňovacieho a záručného fondu, vykonávaných členskými štátmi, a o zrušení smernice 77/435/EHS [11], sa v administratívnych spisoch spoločností žalobkýň našiel dokument, z ktorého vyplývalo, že na plavidle došlo k prekročeniu kapacity prepravy živých zvierat o 111 kusov hovädzieho dobytka.

27. Dôkladnejšia kontrola vykonaná Všeobecnou inšpekčnou službou (AID) preukázala, že úradný veterinárny lekár neskontroloval, či boli dodržané normy týkajúce sa hustoty naloženia uvedené v kapitole VI prílohy smernice 91/628. Navyše na základe vyhlásenia osoby sprevádzajúcej zvieratá počas prepravy do Maroka Všeobecná inšpekčná služba konštatovala, že podmienky pohody hovädzieho dobytka počas tejto prepravy, ktoré sú stanovené touto smernicou, neboli dodržané a že došlo k zjavnému preplneniu lode.

28. Productschap rozhodnutiami z 26. marca 2004 nariadil odobratie náhrady poskytnutej žalobkyniam vo veci samej a požadoval vrátenie dotknutých súm zvýšených o 10 %. Taktiež stanovil dlžné zákonné úroky.

29. Listami z 13. apríla 2004 podala každá zo žalobkýň námietku proti týmto rozhodnutiam.

30. Productschap po vypočutí žalobkýň vo veci samej 6. mája 2004 prijal 2. a 25. augusta 2005 rozhodnutia, ktoré sú predmetom žaloby vo veci samej.

31. Týmito rozhodnutiami Productschap potvrdil odobratie a vrátenie vývoznej náhrady, znížil však výšku sumy, ktorá mala byť vrátená. Domnievajúc sa, že normy stanovené smernicou 91/628, ktorou je aj hustota naloženia, boli porušené len prevyšu-

11 — Ú. v. ES L 388, s. 18; Mim. vyd. 03/009, s. 208. Nariadenie zmenené a doplnené nariadením Rady (ES) č. 2154/2002 z 28. novembra 2002 (Ú. v. ES L 328, s. 4; Mim. vyd. 03/037, s. 443, ďalej len „nariadenie č. 4045/89“).

júcim počtom hovädzieho dobytka povoleného na schválených 986 m^2, Productschap usúdil, že náhrada má byť odobratá a vrátená, čo sa týka časti nákladu, ktorým boli porušené podmienky týkajúce sa pohody zvierat.

32. Productschap tak vychádzal zo zistenia, že v súlade s kapitolou VI bodom 47 B prílohy smernice 91/628 bolo potrebné poskytnúť pre každé zviera priestor s rozlohou najmenej 1,70775 m^2. Na výpočet počtu zvierat, ktoré boli prepravované porušením tejto normy naloženia, Productschap vydelil povolenú plochu plavidla, a to 986 m^2, plochou stanovenou na jedno zviera. Urobil záver, že maximálny počet zvierat, ktoré mohli byť prepravované na tomto plavidle, bol 577,36 a že 62 zvierat bolo na uvedenom plavidle navyše.

33. Productschap ďalej vypočítal podiel vymáhanej vývoznej náhrady na základe zvierat, ktoré boli prepravované navyše, a pomeru podielov žalobkýň vo veci samej k celkovému nákladu. Na základe tohto výpočtu bolo od každej žalobkyne vo veci samej požadované vrátenie náhrady za 29 zvierat. Okrem toho podľa článku 5 ods. 7 nariadenia č. 615/98 v spojení s článkom 5 ods. 4 toho istého nariadenia bola výška sumy, ktorá mala byť vrátená, zvýšená o tú istú sumu.

34. Žalobkyne vo veci samej podali proti týmto rozhodnutiam žalobu na vnútroštátny súd. Na podporu svojej žaloby uviedli viacero žalobných dôvodov založených v podstate na jednej strane na tvrdení o dôkaznom charaktere osvedčenia vystaveného úradným veterinárnym lekárom a na druhej strane na tvrdení, že podmienka vyplývajúca z írskej právnej úpravy, podľa ktorej môže plavidlo prepravovať zvieratá len na ploche 986 m^2, sa neuplatňuje na prepravu uskutočnenú z Holandska do Maroka.

35. Keďže mal vnútroštátny súd pochybnosti o výklade práva Spoločenstva, rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. a) Je správny orgán oprávnený k tomu, aby rozhodol odchylne od osvedčenia úradného veterinárneho lekára v zmysle článku 2 ods. 2 nariadenia č. 615/98, že preprava zvierat, na ktorú sa vzťahuje osvedčenie úradného veterinárneho lekára, nie je v súlade s požiadavkami smernice 91/628?

b) Za predpokladu kladnej odpovede na prvú otázku písm. a):

Podlieha výkon tejto právomoci správneho orgánu, vyplývajúcej z práva Spoločenstva, určitým obmedzeniam, a ak áno, akým?

2. Za predpokladu kladnej odpovede na prvú otázku:

Musí správny orgán členského štátu v rámci posudzovania, či existuje nárok na náhradu napríklad v zmysle nariadenia č. 800/1999, zisťovať, či boli pri preprave živých zvierat dodržané predpisy Spoločenstva o ochrane zvierat, na základe v dotknutom členskom štáte platných požiadaviek alebo na základe požiadaviek štátu vlajky, pod ktorou sa plaví loď, ktorou boli prepravované zvieratá a ktorý udelil povolenie pre toto plavidlo?

3. Ukladá právo Spoločenstva povinnosť preskúmať *ex offo* žalobné dôvody, ktoré vyplývajú z nariadenia č. 1254/1999 a nariadenia č. 800/1999, t. j. dôvody, ktoré idú nad rámec sporu, ktorý bol predložený vnútroštátnemu súdnemu orgánu?

4. Má sa výraz ‚splnenie ustanovení, ktoré sa v legislatíve Spoločenstva vzťahujú na primerané zaobchádzanie so zvieratami' v článku 33 ods. 9 nariadenia č. 1254/1999 chápať v tom zmysle, že v prípade zistenia, že plavidlo bolo počas prepravy živých zvierat naložené tak, že došlo k prekročeniu prípustného naloženia tohto plavidla podľa predpisov o ochrane zvierat, došlo k nedodržaniu predpisov Spoločenstva o ochrane zvierat len vtedy, pokiaľ ide o počet zvierat, o ktorý sa prekročilo prípustné naloženie, alebo sa nedodržanie týchto predpisov predpokladá vo vzťahu ku všetkým prepravovaným živým zvieratám?

5. Vedie efektívne uplatnenie práva Spoločenstva k tomu, že preskúmaním *ex offo* v súlade s ustanoveniami práva Spoločenstva zásady zakotvenej v holandskom správnom procesnom práve, podľa ktorej sa žalobca podaním žaloby nesmie dostať do nepriaznivejšej situácie než tej, v ktorej by sa nachádzal, keby ju nepodal, dôjde k porušeniu tejto zásady?"

III — Analýza

36. Na úvod zdôrazňujem, že zastávam názor, že v tomto prejudiciálnom konaní majú hlavné miesto dve série ustanovení.

37. Na jednej strane ide o článok 33 ods. 9 druhý pododsek nariadenia č. 1254/1999 a článok 1 nariadenia č. 615/98, podľa ktorých je platba vývoznej náhrady podmienená dodržaním právnej úpravy Spoločenstva týkajúcej sa primeraného zaobchádzania so zvieratami a osobitne ochrany zvierat počas prepravy. Tieto ustanovenia tiež stanovujú podmienku poskytnutia vývozných náhrad za živé zvieratá. [12]

38. Na druhej strane článok 5 ods. 7 nariadenia č. 615/98 je tiež jadrom tohto konania. Toto ustanovenie má za cieľ, ako to preukazuje aj šieste odôvodnenie tohto nariadenia, zabezpečiť vymáhanie vývozných náhrad, ktoré sú považované za neoprávnene vyplatené vzhľadom na požiadavky uplatňujúce sa na primerané zaobchádzanie so zvieratami. Toto ustanovenie je tiež právnym základom pre rozhodnutia prijaté príslušnými vnútroštátnymi orgánmi na účely vymáhania vrátenia vývozných náhrad od príjemcu, ktoré mu boli neoprávnene poskytnuté, ak sa po vyplatení náhrad zistí, že právna úprava Spoločenstva týkajúca sa ochrany zvierat nebola dodržaná.

39. Productschap vydal svoje rozhodnutia, ktoré sú predmetom žaloby vo veci samej, na základe článku 5 ods. 7 nariadenia č. 615/98 a vzhľadom na podmienku poskytnutia náhrady uvedenej v článkoch 33 ods. 9 druhom pododseku nariadenia č. 1254/1999 a článku 1 nariadenia č. 615/98. Zastávam názor, že otázky položené vnútroštátnym súdom sa musia teda chápať tak, že sledujú hlavne výklad týchto ustanovení. Podľa výkladu týchto ustanovení Súdnym dvorom bude tento vnútroštátny súd posudzovať, či dotknuté rozhodnutia sú, alebo nie sú v súlade s právom Spoločenstva.

A — *O prvej otázke*

40. Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 33 ods. 9 druhý pododsek nariadenia č. 1254/1999, ako aj článok 1 a článok 5 ods. 7 nariadenia č. 615/98 majú vykladať tak, že príslušný vnútroštátny orgán, rozhodujúci o vývozných náhradách, je oprávnený rozhodnúť, že preprava zvierat nebola uskutočnená v súlade s ustanoveniami smernice 91/628, zatiaľ čo úradný veterinárny lekár podľa článku 2 ods. 3 nariadenia

12 — Pozri v tomto zmysle rozsudky zo 17. januára 2008, Viamex Agrar Handel a ZVK, C-37/06 a C-58/06, Zb. s. I-69, bod 37, a z 13. marca 2008, Viamex Agrar Handel, C-96/06, Zb. s. I-1413, bod 46.

č. 615/98 predbežne osvedčil, že táto preprava bola v súlade s ustanoveniami smernice 91/628. V prípade kladnej odpovede tento vnútroštátny súd tiež žiada Súdny dvor o spresnenie obmedzení tejto právomoci.

41. Podobne ako holandská a grécka vláda, ako aj Komisia Európskych spoločenstiev zastávam názor, že na prvú časť tejto otázky sa má odpovedať kladne, a to z týchto dôvodov.

42. Je potrebné najprv pripomenúť, že tak ako na základe článku 33 ods. 9 druhého pododseku nariadenia č. 1254/1999, ako aj článku 1 nariadenia č. 615/98 predstavuje dodržiavanie ustanovení Spoločenstva, týkajúcich sa primeraného zaobchádzania živým hovädzím dobytkom počas prepravy a najmä ustanovení obsiahnutých v smernici 91/628, podmienku na poskytnutie vývoznej náhrady za živé zvieratá.

43. Podľa článku 5 ods. 2 druhého pododseku nariadenia č. 615/98 je osvedčenie vydané úradným veterinárnym lekárom pri výstupe zvierat z colného územia Spoločenstva na mieste výstupu, prípadne spolu so správou o kontrole obsahujúcou záznamy urobené po príchode zvierat príslušným kontrolným orgánom tretej krajiny konečného určenia, dôkazom o dodržaní tejto podmienky na poskytnutie náhrady, a preto musí byť na tieto účely súčasťou žiadosti o platbu vývoznej náhrady.

44. Aj keď je predloženie tohto dôkazu potrebné na získanie tejto platby, nejde o absolútnu záruku nároku na platbu, ako o tom výslovne svedčí znenie článku 5 ods. 3 nariadenia č. 615/98. Pripomínam, že podľa tohto ustanovenia sa vývozná náhrada nevypláti za zvieratá, pri ktorých sa príslušný orgán — na základe dokumentov uvedených v odseku 2 uvedeného článku 5, správ o kontrolách uvedených v článku 4 tohto nariadenia a/alebo na základe všetkých ostatných informácií, ktoré má k dispozícii a ktoré sa týkajú dodržania ustanovení článku 1 toho istého nariadenia — domnieva, že smernica 91/628 o ochrane zvierat nebola dodržaná počas prepravy.

45. Uvedené ustanovenie priznáva orgánom vyplácajúcim vývozné náhrady na účely odôvodnenia zamietnutia vyplatenia požado-

vanej vývoznej náhrady širokú možnosť oprieť sa o každú skutočnosť, ktorá má vplyv na pohodu zvierat [13] a na preukázanie toho, že smernica 91/628 nebola dodržaná. Osvedčenie vydané úradným veterinárnym lekárom pri výstupe zvierat z colného územia Spoločenstva na mieste výstupu má teda v skutočnosti relatívny charakter v tom zmysle, že môže byť pred platbou vyvrátené inými dokázateľnými skutočnosťami.

46. Súdny dvor nedávno potvrdil a spresnil túto analýzu vo svojom už citovanom rozsudku Viamex Agrar Handel. Súdny dvor najmä spresnil, že predloženie dokumentov vývozcom uvedených jednotlivo v článku 2 ods. 3 a článku 3 ods. 2 nariadenia č. 615/98 „nepredstavuje nevyvrátiteľný dôkaz dodržania článku 1 tohto nariadenia ani smernice 91/628. Tento dôkaz totiž možno považovať za dostatočný, len ak príslušný orgán nemá k dispozícii informácie, s ohľadom na ktoré by sa mohol domnievať, že smernica nebola dodržaná“. [14] Súdny dvor z toho odôvodnil, že „napriek dokumentom predloženým vývozcom podľa článku 5 ods. 2 nariadenia č. 615/98 príslušný orgán môže dospieť k záveru, že smernica 91/628 nebola dodržaná v zmysle článku 5 ods. 3 tohto nariadenia“. [15]

47. V tomto istom rozsudku Súdny dvor tiež spresnil, že „článok 5 ods. 3 nariadenia č. 615/98 však nemožno vykladať v tom zmysle, že príslušnému orgánu umožňuje svojvoľne spochybniť dôkazy, ktoré vývozca pripojil k svojej žiadosti o vývoznú náhradu“. [16] Preto Súdny dvor pristúpil k obmedzeniu miery voľnej úvahy, ktorou disponuje príslušný orgán v súvislosti s povahou a dôkaznou silou skutočností, ktoré možno zohľadniť.

48. Podľa Súdneho dvora, pokiaľ ide o povahu týchto skutočností, teda „príslušný orgán môže dospieť k záveru, že smernica 91/628 nebola dodržaná len na základe dokumentov týkajúcich sa zdravia zvierat stanovených v článku 5 ods. 2 nariadenia č. 615/98, správ o kontrole uvedených v článku 4 tohto nariadenia a/alebo akejkoľvek inej informácie týkajúcej sa pohody zvierat, ktorú má v súvislosti s dodržaním ustanovení uvedených v článku 1 tohto nariadenia k dispozícii“. [17]

13 — Pozri v tejto súvislosti rozsudok Viamex Agrar Handel a ZVK, už citovaný, bod 41.
14 — Bod 34.
15 — Bod 44.
16 — Bod 38.
17 — Bod 39 a citovaná judikatúra.

49. Okrem toho v súvislosti s dôkaznou silou skutočností, ktoré možno zohľadniť, Súdny dvor dospel k záveru, že „príslušnému orgánu… podľa článku 5 ods. 3 nariadenia č. 615/98 prináleží, aby vychádzal z objektívnych a konkrétnych skutočností týkajúcich sa pohody zvierat, na základe ktorých možno konštatovať, že dokumenty, ktoré vývozca pripojil k svojej žiadosti o vývoznú náhradu, neumožňujú preukázať dodržanie ustanovení smernice 91/628 pri preprave, pričom je prípadne na vývozcovi, aby preukázal, v čom nie sú dôkazy, na ktoré sa odvoláva príslušný orgán pri závere o nedodržaní nariadenia č. 615/98 a smernice 91/628, relevantné“. [18] Príslušný orgán je tiež „povinný odôvodniť svoje rozhodnutie udaním dôvodov, pre ktoré sa domnieva, že dôkazy predložené vývozcom neumožňujú dospieť k záveru, že ustanovenia smernice 91/628 boli dodržané“. [19]

50. Nakoniec príslušnému orgánu je v súvislosti s existenciou a dôvodnosťou nároku na vyplatenie vývoznej náhrady ponechaná široká miera voľnej úvahy, len ak tento orgán vychádza z objektívnych skutočností, ktoré majú vplyv na pohodu zvierat, a dostatočne odôvodní svoje rozhodnutie o nevyplatení tejto náhrady.

18 — Bod 41 a citovaná judikatúra.
19 — Bod 42.

51. Zastávam názor, že rovnaké odôvodnenie sa uplatní aj vtedy, ak má príslušný orgán dôkazy preukazujúce porušenie smernice 91/628 nielen pred vyplatením vývoznej náhrady, ale aj po jej vyplatení.

52. Pripustiť opak by pre článok 5 ods. 7 nariadenia č. 615/98 znamenalo stratu potrebného účinku. Ako som už uviedol, tento článok je právnym základom pre žiadosti o vrátenie vývozných náhrad, ktoré boli neoprávnene vyplatené, ak sa po ich vyplatení zistí, že právna úprava Spoločenstva týkajúca sa ochrany zvierat počas prepravy nebola dodržaná. Zastávam názor, že všetky objektívne skutočnosti, ktoré majú vplyv na pohodu zvierat, zistené pri dodatočnej kontrole, môžu podľa mňa prispieť k odôvodneniu posúdenia orgánom, ktorý vypláca vývozné náhrady, v súvislosti s neoprávnenou povahou vývoznej náhrady, ktorá bola pôvodne poskytnutá.

53. Dopĺňam, že výklad, ktorý by dal osvedčeniu vydanom úradným veterinárnym lekárom nespochybniteľnú dôkaznú hodnotu, by bol v rozpore so samotnou existenciou dodatočných kontrol, ktoré upravuje nariadenie č. 4045/89, a škodil by ich efektívnosti.

54. Cieľom tohto nariadenia podľa jeho článku 1 ods. 1 je kontrola na základe obchodnej dokumentácie príjemcov pomoci, či boli opatrenia tvoriace priamo alebo nepriamo súčasť systému financovania „záručnej sekcie“ EPUZF (Európsky poľnohospodársky usmerňovací a záručný fond) skutočne a riadne vykonané. Tieto dokumenty, ktoré sú definované v článku 1 ods. 2 toho istého nariadenia [20], môžu byť, ako je to v prípade vo veci samej, v rozpore s osvedčením úradného veterinárneho lekára a mať za následok vrátenie vývoznej náhrady, o ktorej sa dodatočne zistí, že bola neoprávnene vyplatená.

55. Zastávam preto názor, že je potrebné vnútroštátnemu súdu odpovedať tak, že článok 33 ods. 9 druhý pododsek nariadenia č. 1254/1999 a článok 1 a článok 5 ods. 7 nariadenia č. 615/98 sa majú vykladať v tom zmysle, že príslušný vnútroštátny orgán na vyplatenie vývoznej náhrady je oprávnený rozhodnúť, že preprava zvierat nebola uskutočnená v súlade s ustanoveniami smernice 91/628, aj napriek tomu, že úradný veterinárny lekár podľa článku 2 ods. 3 nariadenia č. 615/98 vopred osvedčil, že táto preprava bola v súlade s ustanoveniami smernice 91/628. Aby príslušný vnútroštátny orgán dospel k tomuto záveru, musí vychádzať z objektívnych skutočností majúcich vplyv na pohodu zvierat, na základe ktorých možno spochybniť dokumenty, ktoré vývozca predložil, a musí dostatočne odôvodniť svoje rozhodnutie, ktorým žiada vrátenie vývoznej náhrady.

B — *O druhej otázke*

56. Svojou druhou otázkou vnútroštátny súd v podstate žiada, aby Súdny dvor rozhodol, či sa článok 33 ods. 9 druhý pododsek nariadenia č. 1254/1999 a článok 1 a článok 5 ods. 7 nariadenia č. 615/98 majú vykladať v tom zmysle, že príslušný orgán členského štátu vývozu musí na účely rozhodnutia o tom, že právne predpisy Spoločenstva týkajúce sa primeraného zaobchádzania so zvieratami počas prepravy neboli dodržané, zohľadniť platné normy tohto členského štátu alebo tie, ktoré platia v členskom štáte, pod ktorého vlajkou sa plaví loď, ktorá zvieratá prepravovala.

20 — Podľa tohto ustanovenia sú obchodné dokumenty definované ako „všetky účtovné knihy, evidencie, záznamy a súvisiace podporné dokumenty, záznamy o výrobe a kvalite, účtovníctve a korešpondencii, ktoré sa týkajú obchodnej činnosti podniku, rovnako ako obchodné údaje v akejkoľvek podobe vrátane elektronickej, pokiaľ sa tieto dokumenty alebo údaje priamo alebo nepriamo týkajú transakcií uvedených v odseku 1“.

57. Pre správne pochopenie pôvodu a zmyslu tejto otázky pripomíname, že žalobkyne vo veci samej na podporu svojej žaloby pred vnútroštátnym súdom tvrdia, že podmienka, ktorá vyplýva z írskej právnej úpravy, podľa ktorej môže plavidlo prepravovať zvieratá len na ploche 986 m^2, sa neuplatňuje na prepravu uskutočnenú z Holandska do Maroka. Zdá sa, že títo účastníci konania sa domnievajú, že za okolností, ako sú tie vo veci samej, sa na určenie potrebnej rozlohy plavidla na prepravu zvierat uplatňujú len menej prísnejšie právne predpisy v Holandsku.

58. Vzhľadom na to, že táto plocha je referenciou na overenie dodržiavania požiadaviek Spoločenstva v oblasti hustoty naloženia stanovenej v kapitole VI bode 47 B prílohy smernice 91/628, je potrebné určiť, či v prípade prepravy zvierat z Holandska na plavidle, ktoré sa plaví pod írskou vlajkou, je zohľadnenie osvedčenia udeleného na základe írskych právnych noriem, ktoré príslušným orgánom členského štátu vývozu dovoľujú určiť potrebnú plochu plavidla na prepravu zvierat, v súlade s právom Spoločenstva.

59. Zastávam názor, že je to tak.

60. Pripomínam najprv, že podľa článku 5 A ods. 1 písm. a) bodu ii) smernice 91/628 členské štáty zabezpečia, aby každý prepravca disponoval oprávnením platným pre všetky druhy prepravy stavovcov v rámci Spoločenstva udeleným príslušným orgánom členského štátu, v ktorom bol podnik založený.

61. Čo sa osobitne týka spôsobov prepravy, článok 5 A ods. 1 písm. c) tejto smernice ukladá členským štátom povinnosť zabezpečiť, aby každý prepravca na prepravu zvierat použil dopravné prostriedky, ktoré sú v súlade s požiadavkami Spoločenstva týkajúcimi sa pohody počas prepravy.

62. Na účely kontroly dodržiavania tejto povinnosti v rámci režimu vývozných náhrad článok 2 ods. 2 nariadenia č. 615/98 stanovuje najmä to, že úradný veterinárny lekár na mieste výstupu overí a osvedčí, že dopravné prostriedky, na ktorých zvieratá opúšťajú colné územie Spoločenstva, sú v súlade s ustanoveniami smernice 91/628.

63. Je potrebné ďalej uviesť, že na zabezpečenie jednotnosti uplatnenia týchto podmienok poskytnutia vývozných náhrad

normotvorca Spoločenstva podmienil ich vyplatenie dodržiavaním ustanovení Spoločenstva týkajúcich sa pohody zvierat počas prepravy, a nie dodržiavaním vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré sú odlišné v závislosti od členského štátu.

64. Čo sa týka osobitne sporu vo veci samej, nárok na vývoznú náhradu je podmienený dodržiavaním požiadaviek Spoločenstva týkajúcich sa hustoty naloženia stanovených v kapitole VI bode 47 B prílohy smernice 91/628. Pripomínam, že tieto požiadavky sú uvedené pre každý druh prepravy a v závislosti od váhy zvieraťa vo forme rozlohy v metroch štvorcových na jedno zviera.

65. Na účely konkrétnej kontroly dodržiavania týchto požiadaviek je potrebné vychádzať z rozlohy plavidla, ktoré je určené na prepravu zvierat. Smernica 91/628 však neumožňuje presne vypočítať takú rozlohu. Preto prislúcha členským štátom stanoviť normy, ktoré umožňujú určiť potrebnú plochu na prepravu zvierat na plavidle. Na základe uplatnenia týchto noriem príslušný orgán Írska vydal povolenie na dotknuté plavidlo v spore vo veci samej na rozlohu 986 m^2.

66. Vzhľadom na to, že plavidlo, ktoré bolo schválené v členskom štáte, pod ktorého vlajkou sa plaví, môže ako v spore vo veci samej prepravovať zvieratá z iného členského štátu, je potrebné, aby posledný uvedený štát uznal toto povolenie. V takejto situácii jednoduché uplatnenie zásady vzájomného uznávania bráni tomu, aby pre to isté plavidlo bola plocha potrebná na prepravu zvierat, ktorá sa musí zohľadniť na účely zistenia, či boli požiadavky Spoločenstva týkajúce sa hustoty naloženia dodržané, posudzovaná podľa členského štátu miesta odchodu. Takéto uplatnenie zásady vzájomného uznávania má zabezpečiť, že za prepravu zvierat na tom istom plavidle bude nárok na vývoznú náhradu určený jednotným spôsobom bez ohľadu na členský štát miesta odchodu.

67. Navrhujem preto, aby Súdny dvor rozhodol, že článok 33 ods. 9 druhý pododsek nariadenia č. 1254/1999, ako aj článok 1 a článok 5 ods. 7 nariadenia č. 615/98 sa majú vykladať v tom zmysle, že príslušný orgán členského štátu vývozu, na účely rozhodnutia o tom, že neboli dodržané požiadavky Spoločenstva týkajúce sa hustoty naloženia stanovené v kapitole VI bode 47 B prílohy smernice 91/628, musí zohľadniť normy platné v členskom štáte, pod ktorého

vlajkou plavidlo prepravuje zvieratá, ktoré umožňujú určiť plochu tohto plavidla potrebnú na prepravu zvierat, tým, že uzná povolenie, ktoré bolo vydané pre toto plavidlo príslušným orgánom tohto štátu.

68. Pred preskúmaním tretej otázky, ktorá má spolu s piatou otázkou osobitú dôležitosť vzhľadom na problematiku, ktorá sa týka uplatnenia práva Spoločenstva *ex offo*, považujem za potrebné odpovedať najprv na štvrtú otázku.

C — *O štvrtej otázke*

69. Z odpovedí na prvé dve otázky, ktoré navrhujem Súdnemu dvoru, vyplýva, že Productschap vo svojich rozhodnutiach, ktoré sú predmetom žaloby vo veci samej, podľa môjho názoru správne právne zohľadnil objektívne skutočnosti vyplývajúce z dodatočnej kontroly, ktoré sú odchylné od osvedčenia úradného veterinárneho lekára a poukazujú na preplnenie plavidla vzhľadom na požiadavky Spoločenstva týkajúce sa hustoty naloženia. Na overenie konkrétneho dodržania týchto požiadaviek Productschap tiež správne použil referenciu na plochu povolenú na 986 m^2.

70. Pripomínam, že Productschap odchylne od svojich prvých rozhodnutí z 26. marca 2004, ktorými žiadal od žalobkýň vrátenie celkovej sumy vývoznej náhrady, ktorá im bola poskytnutá, nakoniec po námietke vznesenej žalobkyňami rozhodol o znížení požadovanej sumy, ktorá má byť vrátená. Productshap usúdil, že len hovädzí dobytok, ktorý prekročil prípustný počet zvierat na povolenej ploche 986 m^2, bol prepravovaný porušením noriem stanovených smernicou 91/628, a preto požadoval od každej žalobkyne vo veci samej vrátenie vývoznej náhrady len za 29 zvierat.

71. Vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania College van Beroep voor het bedrijfsleven pochybuje o spôsobe, akým boli určené u žalobkýň vo veci samej nároky na vývoznú náhradu. Podľa tohto vnútroštátneho súdu by bolo skôr potrebné posúdiť, či konštatované preplnenie plavidla spôsobilo porušenie noriem primeraného zaobchádzania všetkých prepravovaných zvierat v rozsahu, v akom toto preplnenie ovplyvnilo

640 teľných jalovíc, a nielen 62, na ktoré Productschap v napadnutých rozhodnutiach odkazuje. Domnieva sa preto, že predmetom žiadosti o vrátenie mala byť celá zaplatená vývozná náhrada.

72. College van Beroep voor het bedrijfsleven preto v podstate žiada Súdny dvor, aby určil, či sa článok 33 ods. 9 druhý pododsek nariadenia č. 1254/1999, ako aj článok 1 a článok 5 ods. 7 nariadenia č. 615/98 majú vykladať v tom zmysle, že ak bolo zistené, že neboli splnené požiadavky Spoločenstva týkajúce sa hustoty naloženia stanovené v kapitole VI bode 47 B prílohy smernice 91/628, musí byť vývozná náhrada považovaná za neoprávnene vyplatenú za všetky prepravované zvieratá alebo len za počet zvierat, o ktorý sa prekročilo prípustné naloženie.

73. Zastávam názor, že v prípade porušenia takýchto požiadaviek musí byť vývozná náhrada považovaná za neoprávnene vyplatenú za všetky prepravované zvieratá.

74. Ako správne uvádza grécka a maďarská vláda, ako aj Komisia, ak celková potrebná rozloha plochy na plavidle na prepravu zvierat vydelená skutočne prepravovaným počtom zvierat nie je v súlade s rozlohou stanovenou v kapitole VI bode 47 B prílohy smernice 91/628 na jedno zviera, je logické z toho vyvodiť, že normy Spoločenstva týkajúce sa hustoty naloženia neboli dodržané pre žiadne z prepravovaných zvierat. V takejto situácii sa potrebný priestor pre každé zviera zmenšuje z dôvodu, že počet zvierat na palube lode prekročil prípustný počet podľa týchto noriem. Ako to uvádza najmä grécka vláda, preplnenie plavidla spôsobuje obmedzenie fyzického pohybu zvierat, zmenšenie požadovaného priestoru na ich pohodlie, zvýšenie rizika, že sa tieto zvieratá porania, a zlé podmienky prepravy pre všetky prepravované zvieratá, a to nielen pre počet zvierat, o ktorý sa prekročilo prípustné naloženie.

75. V takejto situácii, ako aj v tej, v ktorej by bolo konštatované napríklad porušenie požiadaviek Spoločenstva týkajúcich sa dĺžky trvania cesty a obdobia na odpočinok, zastávam názor, že „príslušný podiel náhrady“, ktorý je podľa článku 5 ods. 7 nariadenia č. 615/98 považovaný za neoprávnene vyplatený a musí byť vrátený, tvorí v zásade celková suma vývoznej náhrady, ktorá bola pôvodne vyplatená.

76. Je však potrebné, ako to vhodne uviedla holandská a maďarská vláda, prispôsobiť toto riešenie, ak bolo preukázané, že na základe spôsobu vybavenia plavidla bola niektorým zvieratám poskytnutá počas prepravy plocha v súlade s požiadavkami kapitoly VI bodu 47 B prílohy smernice 91/628. Bolo by to tak napríklad v prípade, ak by boli niektoré zvieratá naložené do priehrad na plavidle, ktoré zodpovedajú týmto požiadavkám.

77. Vzhľadom na tieto skutočnosti navrhujem teda, aby Súdny dvor rozhodol, že článok 33 ods. 9 druhý pododsek nariadenia č. 1254/1999, ako aj článok 1 a článok 5 ods. 7 nariadenia č. 615/98 sa majú vykladať v tom zmysle, že ak sa zistí, že neboli splnené požiadavky Spoločenstva týkajúce sa hustoty naloženia stanovené v kapitole VI bode 47 B prílohy smernice 91/628, musí byť vývozná náhrada v zásade považovaná za neoprávnene vyplatenú za všetky prepravované zvieratá, okrem prípadu, keď príjemca náhrady predloží dôkaz o tom, že na základe spôsobu vybavenia plavidla bola niektorým zvieratám poskytnutá počas prepravy plocha, ktorá je v súlade s týmito požiadavkami.

78. Ako som už uviedol, z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že College van Beroep voor het bedrijfsleven na základe skutočností uvedených v spise usúdil, že normy Spoločenstva týkajúce sa hustoty naloženia boli vo veci samej porušené, čo sa týka všetkých prepravovaných zvierat. Z toho vyplýva, že príslušný vnútroštátny orgán mal podľa neho žiadať od žalobkýň vo veci samej vrátenie celej sumy vývoznej náhrady, ktorá bola pôvodne vyplatená. Taký bol aj pôvodne prijatý postoj tohto orgánu v jeho prvých rozhodnutiach z 26. marca 2004.

79. Vnútroštátny súd však tvrdí, že pochybuje o svojej právomoci spochybniť na základe tohto dôvodu rozhodnutia, ktoré sú predmetom žaloby vo veci samej.

80. Zdôrazňuje, že článok 8:69 všeobecného zákona o správnych súdnych konaniach stanovuje posúdenie vnútroštátnym súdom sporných bodov, ktoré mu boli predložené, čo mu bráni v zásade zohľadniť skutočnosti, ktoré presahujú rámec sporu, akým je spor medzi účastníkmi konania. Preto vnútroštátny súd položil Súdnemu dvoru tretiu otázku, ktorá sa týka uplatnenia práva Spoločenstva *ex offo*.

81. Vnútroštátny súd okrem toho vysvetľuje, že čelí inej prekážke existujúcej v holandskom práve, ktorá sa týka správneho súdneho konania. Ide o zásadu zákazu *reformatio in peius*. Na základe tejto zásady sa nemôže žalobca dostať do nepriaznivejšej situácie než tej, v ktorej by sa nachádzal, keby nepodal opravný prostriedok. [21]

82. V tejto súvislosti vnútroštátny súd uvádza, že v dôsledku konštatovania, ktoré by vyplývalo z toho, že Productschap nesprávne určil čiastku požadovaného vrátenia od žalobkýň vo veci samej, by sa dostali do nepriaznivejšej situácie než tej, v ktorej by sa nachádzali v čase podania žaloby proti rozhodnutiam z 2. a 25. augusta 2005. Stratili by tak aj podiel z náhrady, ktorú Productschap v týchto rozhodnutiach od nich nežiadal vrátiť.

83. Vnútroštátny súd sa preto pýta, či za okolností, akými sú tie v spore vo veci samej, mu efektívne uplatnenie práva Spoločenstva udeľuje povinnosť odchýliť sa od tohto vnútroštátneho procesného pravidla. To je predmet piatej otázky.

84. V nasledujúcich bodoch spoločne preskúmam tretiu a piatu otázku.

D — *O tretej a piatej otázke*

85. Svojou treťou a piatou otázkou vnútroštátny súd v podstate žiada, aby Súdny dvor rozhodol, či právo Spoločenstva udeľuje vnútroštátnemu súdu povinnosť za okolností, ako sú tie v spore vo veci samej, preskúmať *ex offo* zákonnosť vnútroštátneho správneho aktu na základe žalobných dôvodov založených na porušení článku 33 ods. 9 druhého pododseku nariadenia č. 1254/1999, ako aj článku 1 a článku 5 ods. 7 nariadenia č. 615/98, a to aj v prípade, keď sa týmto skúmaním žalobca dostane do nepriaznivejšej situácie než tej, v ktorej by sa nachádzal, keby nepodal žalobu.

21 — Tento zákaz *reformatio in peius* je tiež obsiahnutý, aj keď len implicitne, v článku 8:69 všeobecného zákona o správnych súdnych konaniach. Porovnanie právnych úprav členských štátov preukazuje, ako aj v holandskom správnom práve, že zásada zákazu *reformatio in peius* je úzko spojená zo zásadou, podľa ktorej môžu účastníci konania voľne disponovať s predmetom žaloby alebo „dispozičnou zásadou“. Ak by to bolo stanovené zo zákona alebo uznané súdom, zákaz *reformatio in peius* vyplýva z myšlienky, podľa ktorej účastník konania, ktorý žaluje skutočnosť na účely sledovania a ochrany svojich záujmov tak, ako sú uvedené a opísané v návrhu predloženej sudcovi. V jednotlivých právnych úpravách sú uvedené aj všeobecnejšie odôvodnenia. Tieto odôvodnenia sa opierajú najmä o právnu istotu a najmä dôveru osôb podliehajúcich súdnej právomoci podmienkam, za akých sa vydáva spravodlivé rozhodnutie, dôveru, ktorá nedovoľuje zhoršiť situáciu, ktorá použitím opravného prostriedku naopak smeruje k jej zlepšeniu.

86. Holandská a grécka vláda, ako aj Komisia sa domnievajú, že je potrebné na túto otázku odpovedať záporne. Maďarská vláda uvádza najprv detailnejšie riešenie, v rámci ktorého sa prikláňa k preskúmaniu *ex offo* vhodných ustanovení práva Spoločenstva vnútroštátnym súdom, ale potom usudzuje, že efektívne uplatnenie práva Spoločenstva nestanovuje, aby sa prostredníctvom tohto preskúmania odchýlilo od zásady, zahrnutej v holandskom práve správneho súdneho konania, podľa ktorej sa osoba, ktorá podala ochranný prostriedok, nemôže dostať do nepriaznivejšej situácie než tej, v ktorej by sa nachádzala bez podania žaloby.

87. Zastávam skôr názor, že Súdny dvor by mal na túto otázku odpovedať kladne.

88. Videli sme, že vnútroštátne procesné ustanovenie, ktoré vymedzuje rozsah preskúmavania zákonnosti, ktoré môže uskutočniť vnútroštátny súd, je stanovené článkom 8:69 všeobecného zákona o správnych súdnych konaniach.

89. V rozsahu, v akom bolo toto isté ustanovenie spochybnené vo veci, v ktorej bolo rozhodnuté rozsudkom zo 7. júna 2007, van der Weerd a i. [22], a v akom tento rozsudok obsahuje zhrnutie judikatúry týkajúcej sa uplatnenia práva Spoločenstva *ex offo* vnútroštátnym súdom, predstavuje východiskový bod môjho odôvodnenia. Začnem teda opisom skutočností, za ktorých bol uvedený rozsudok vydaný, a potom výrokom Súdneho dvora, pred objasnením dôvodov, pre ktoré uvedený rozsudok neposkytuje postačujúce riešenie v predmetnej veci.

90. Vo veci, v ktorej bolo rozhodnuté už citovaným rozsudkom van der Weerd a i., išlo vo veci samej o spor medzi chovateľmi dobytka a riaditeľom Vnútroštátneho orgánu pre inšpekciu dobytka a mäsa vo veci ním prijatých rozhodnutí. Podľa týchto rozhodnutí sa všetky párnokopytníky v hospodárstvach chovateľov museli považovať za podozrivé z nakazenia slintačkou a krívačkou z dôvodu, že v blízkosti týchto hospodárstiev bol zaznamenaný prípad slintačky a krívačky, a teda nie je možné vylúčiť, že zvieratá nachádzajúce sa v uvedených hospodárstvach mohli byť nakazené touto chorobou. Tieto zvieratá museli byť preto zaočkované a potom porazené.

91. Žalobcovia vo veci samej svojimi žalobami podanými na College van Beroep voor het bedrijfsleven spochybňovali zákonnosť týchto rozhodnutí. Medzi žalobnými dôvodmi uplatňovanými na podporu ich

22 — C-222/05 až C-225/05, Zb. s. I-4233.

žalôb sa nenachádzali niektoré dôvody, ktoré boli naopak uplatňované v príbuzných veciach, o ktorých sa rozhodovalo pred týmto istým súdom. [23] V týchto dôvodoch bolo tvrdené, že riaditeľ Vnútroštátneho orgánu pre inšpekciu dobytka a mäsa nemohol prijať opatrenia na boj proti slintačke a krívačke na základe výsledkov vyšetrení, ktoré uskutočnilo laboratórium ID-Lelystad, pretože toto laboratórium nebolo smernicou Rady 85/511/EHS z 18. novembra 1985, ktorou sa zavádzajú opatrenia spoločenstva na kontrolu slintačky a krívačky [24], oprávnené na ich vykonanie, a nemohol oprieť opatrenia na boj proti slintačke a krívačke výlučne o obsah faxu oznamujúceho výsledky laboratórnych vyšetrení, ktoré zaslalo toto laboratórium.

92. Vo svojom rozhodnutí College van Beroep voor het bedrijfsleven konštatoval, že takéto dôvody by mohli mať vplyv na vyriešenie sporov, o ktorých rozhodoval. Upresnil však, že vzhľadom na to, že tieto dôvody mu neboli predložené, vnútroštátne procesné normy nepripúšťajú ich zohľadnenie. Z článku 8:69 všeobecného zákona o správnych súdnych konaniach by vyplývalo, že sudca rozhoduje len o bodoch sporu, ktoré sú mu predložené. Aj keď odsek 2 tohto článku uvádza, že súd aj bez návrhu doplní právne žalobné dôvody, z tohto ustanovenia je potrebné vyvodiť, že sudca z právneho hľadiska sformuluje výhrady, ktoré žalobca podal proti napadnutému správnemu aktu. Okrem toho posúdenie, ktoré by mal sudca vykonať zo svojej vlastnej iniciatívy, je povinné len v prípade uplatnenia pravidiel verejného poriadku, ako v holandskom práve, akými sú pravidlá týkajúce sa právomocí správnych orgánov a právomocí samotného sudcu, ako aj ustanovenia týkajúce sa prípustnosti.

93. S prihliadnutím na tieto skutočnosti sa College van Beroep voor het bedrijfsleven pýtal, či bol podľa práva Spoločenstva povinný zohľadniť skutočnosti odvodené z toho práva, ktoré žalobcovia vo veciach samých neuviedli. Podľa neho to totiž nastoľuje otázku, či vnútroštátne procesné ustanovenie, na základe ktorého sudca nemôže posúdiť dôvody, ktoré idú nad rámec sporu, nevedú k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu výkonu práv priznaných právnym poriadkom Spoločenstva.

94. Súdny dvor mu odpovedal zaužívaným spôsobom, vychádzajúc zo zistenia, „že v prípade neexistencie právnej úpravy Spoločenstva v danej oblasti prináleží vnútroštátnemu právnemu poriadku každého členského štátu, aby určil príslušné súdy a upravil procesné podmienky žalôb určených na zabezpečenie ochrany práv, ktoré osobám podliehajúcim súdnej právomoci vyplývajú z práva Spoločenstva, za predpokladu, že takéto podmienky jednak nie sú menej priaznivejšie ako podmienky vzťahujúce sa

23 — Tieto veci boli rozhodnuté rozsudkom z 15. júna 2006, Dokter a i., C-28/05, Zb. s. I-5431.

24 — Ú. v. ES L 315, s. 11; Mim. vyd. 03/006, s. 265. Smernica zmenená a doplnená smernicou Rady 90/423/EHS z 26. júna 1990 (Ú. v. ES L 224, s. 13; Mim. vyd. 03/010, s. 122, ďalej len „smernica 85/511“).

na obdobné žaloby vnútroštátnej povahy (zásada ekvivalencie) a že jednak nevedú k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu výkonu práv priznaných právom Spoločenstva (zásada efektivity)“. [25]

95. Čo sa po prvé týka zásady ekvivalencie, Súdny dvor uviedol, že dotknuté ustanovenia smernice 85/511 nemožno považovať za rovnocenné s vnútroštátnymi pravidlami verejného poriadku podľa holandského práva. Z toho urobil záver, že uplatnenie zásady ekvivalencie v týchto konaniach nevyžaduje, aby bol vnútroštátny súd povinný *ex offo* skúmať zákonnosť dotknutých správnych aktov vzhľadom na dôvody odvodené z tejto smernice. [26]

96. Súdny dvor tiež zdôraznil, že „hoci tieto ustanovenia patria do politiky verejného zdravia, v konaniach vo veciach samých sa na ne poukazovalo najmä s cieľom zohľadniť súkromné záujmy osôb podliehajúcich súdnej právomoci, na ktoré sa vzťahovali opatrenia na boj proti slintačke a krívačke“. [27]

97. Pokiaľ ide na druhej strane o zásadu efektivity, Súdny dvor najprv pripomenul, že z ustálenej judikatúry vyplýva, že „každý prípad, kde sa nastoľuje otázka, či vnútroštátne procesné ustanovenie vedie k nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu výkonu práv osôb podliehajúcich súdnej právomoci priznaných právnym poriadkom Spoločenstva, sa musí skúmať s prihliadnutím na postavenie tohto ustanovenia v celom konaní, jeho priebehu a jeho osobitostiach na rôznych vnútroštátnych súdoch. Z tohto hľadiska treba v prípade potreby zohľadniť zásady, ktoré sú základom vnútroštátneho súdneho systému, akými sú ochrana práva na obhajobu, zásada právnej istoty a riadneho priebehu konania“. [28]

98. Súdny dvor potom pripomenul, ako rozhodol v rozsudku zo 14. decembra 1995, Schijndel a van Veen. [29]

99. V tomto rozsudku Súdny dvor skúmal, či sa so zásadou efektivity zlučuje zásada holandského práva, podľa ktorej je právomoc sudcu preskúmavať *ex offo* dôvody vo vnútroštátnom občianskom konaní, obmedzená povinnosťou tohto sudcu zostať v rámci predmetu sporu opísaného účastníkmi konania a oprieť svoje rozhodnutie o skutkové okolnosti, ktoré mu boli predložené.

25 — Bod 28 a citovaná judikatúra.
26 — Body 29 až 31.
27 — Bod 32.
28 — Bod 33 a citovaná judikatúra.
29 — C-430/93 a C-431/93, Zb. s. I-4705.

100. Súdny dvor uviedol, že toto obmedzenie právomoci vnútroštátneho súdu je odôvodnené „zásadou, podľa ktorej podnet na začatie konania prislúcha stranám, pričom sudca môže konať bez návrhu len vo výnimočných prípadoch, v ktorých verejný záujem si vyžaduje jeho intervenciu“. [30] Súdny dvor dodal, že „táto zásada zavádza koncepcie, ktoré zastáva väčšina členských štátov v súvislosti so vzťahmi medzi štátom a jednotlivcom, chráni právo na obhajobu a zaručuje riadny priebeh konania, najmä odstránením prieťahov v konaní pri posudzovaní nových skutočností“. [31]

101. Súdny dvor na základe toho usúdil, že „právo Spoločenstva neudeľuje vnútroštátnym súdom povinnosť prihliadať bez návrhu na žalobný dôvod založenom na porušení ustanovení práva Spoločenstva, ak posúdenie tohto žalobného dôvodu ich prinúti odstrániť nečinnosť, ktorá je im vytýkaná, prekračujúc rámec sporu, ktorý bol opísaný účastníkmi konania, a opierajúc sa o iné skutočnosti a okolnosti, ako sú tie, ktorými účastník konania, ktorý žiada uplatnenie uvedených ustanovení, odôvodnil svoj návrh“. [32]

102. Vo veci, v ktorej bolo rozhodnuté už citovaným rozsudkom van der Weerd a i., College van Beroep voor het bedrijfsleven zdôraznil podobnosť tohto bodu v konaní prebiehajúcom pred ním a dotknutého konania v už citovanom rozsudku Schijndel a van Veen. Vzhľadom na to Súdny dvor uplatnil odôvodnenie posledného uvedeného rozsudku.

103. Na doplnenie odôvodnenia Súdny dvor tiež vysvetlil, v čom jeho judikatúra vyplývajúca z viacerých rozsudkov, ktorá priznáva vnútroštátnemu súdu právomoc uplatniť *ex offo* právo Spoločenstva, nebola v predmetnej veci relevantná. Tieto doplňujúce upresnenia sú dôležité, pretože dokazujú, že postoj Súdneho dvora sa v tejto otázke môže prispôsobiť súvislostiam, v akých sa má niektoré procesné vnútroštátne ustanovenie uplatniť.

104. Súdny dvor najprv odkázal na judikatúru z rozsudku zo 14. decembra 1995, Peterbroeck [33], o ktorej tvrdí že „ju charakterizujú osobitné vlastnosti veci, ktorá viedla k tomu, že žalobca vo veci samej bol zbavený možnosti účinne namietať nezlučiteľnosť vnútroštátneho ustanovenia s právom Spoločenstva“. [34]

30 — Rozsudok van Schijndel a van Veen, už citovaný, bod 21.
31 — To isté.
32 — Tamže, bod 22.

33 — Rozsudok C-312/93, Zb. s. I-4599. V tomto rozsudku Súdny dvor odpovedal cour d'appel v Bruseli (Belgicko), že „právo Spoločenstva bráni uplatneniu vnútroštátneho procesného pravidla, ktoré za podmienok, ako sú tie v dotknutom konaní vo veci samej, zakazuje vnútroštátnemu súdu, ktorý rozhoduje v rámci svojej právomoci, posúdiť *ex offo* súlad aktu vnútroštátneho práva s ustanovením práva Spoločenstva, pokiaľ toto ustanovenie nebolo namietané v určenej lehote osobou podliehajúcou súdnej právomoci“.
34 — Rozsudok van der Weerd a i., už citovaný, bod 40.

105. Súdny dvor ďalej uviedol inú časť svojej judikatúry, ktorá je podľa neho odôvodnená „nutnosťou zabezpečiť spotrebiteľovi účinnú ochranu, ktorú sleduje smernica Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách[35]“. [36]

106. Súdny dvor nakoniec odkázal na judikatúru, ktorá vyplýva z rozsudku z 1. júna 1999, Eco Swiss, [37] ktorá podľa neho „posudzuje rovnaké zaobchádzanie so žalobnými dôvodmi založenými na vnútroštátnom práve a na práve Spoločenstva“. [38]

107. Na základe týchto všetkých skutočností Súdny dvor vo svojom už citovanom rozsudku van der Weerd a i. dospel k záveru, podľa ktorého „zásada efektivity vo veciach, ako vo veciach samých, neukladá vnútroštátnym súdom povinnosť uplatniť *ex offo* žalobný dôvod založený na ustanovení práva Spoločenstva nezávisle od jeho dôležitosti pre právny poriadok Spoločenstva, pokiaľ mali účastníci konania skutočnú možnosť uviesť pred vnútroštátnym súdom dôvod odvodený z práva Spoločenstva“. [39] Súdny dvor pokračoval, zastávajúc názor, že „vzhľadom na to, že žalobcovia vo veciach samých mali skutočnú možnosť uviesť dôvody odvodené zo smernice 85/511, zásada efektivity neukladá vnútroštátnemu súdu skúmať *ex offo* dôvod založený na článkoch 11 a 13 tejto smernice“. [40]

108. Vzhľadom na to, čo bolo uvedené, možno v predmetnej veci uplatniť toto riešenie.

109. Čo sa týka zásady ekvivalencie, zastávam názor, že odôvodnenie rozpracované Súdnym dvorom v bodoch 29 až 31 svojho už citovaného rozsudku van der Weerd a i. je analogicky uplatniteľné v rámci tejto predmetnej veci. Dotknuté ustanovenia nariadení č. 1254/1999 a č. 615/98, ktoré majú za cieľ, ako to neskôr uvidíme, zabezpečiť primerané zaobchádzanie so zvieratami a ochraňovať finančné záujmy Spoločenstva, totiž nemôžu byť považované za rovnocenné s vnútroštát-

35 — Ú. v. ES L 95, 1993, s. 29; Mim. vyd. 15/002, s. 288.

36 — Rozsudok van der Weerd a i., už citovaný, bod 40. Súdny dvor taktiež zastáva názor, že ochrana, ktorú zabezpečuje smernica 93/13/EHS spotrebiteľom, stanovuje, že vnútroštátny súd môže aj bez návrhu posúdiť nekalý charakter niektorého ustanovenia v zmluve, ktorá mu bola predložená na preskúmanie (pozri rozsudky z 27. júna 2000, Océano Grupo Editorial a Salvat Editores, C-240/98 až C-244/98, Zb. s. I-4941; z 21. novembra 2002, Cofidis, C-473/00, Zb. s. I-10875, ako aj z 26. októbra 2006, Mostaza Claro, C-168/05, Zb. s. I-10421). Pozri tiež rozsudok zo 4. októbra 2007, Rampion et Godard, C-429/05, Zb. s. I-8017, ktorý prebral túto judikatúru v kontexte smernice Rady 87/102/EHS z 22. decembra 1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru (Ú. v. ES L 42, s. 48; Mim vyd. 15/001, s. 326), zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 98/7/ES zo 16. februára 1998 (Ú. v. ES L 101, s. 17; Mim. vyd. 15/004, s. 36).

37 — C-126/97, Zb. s. I-3055. V tomto rozsudku Súdny dvor zastával najmä názor, že „v prípade, kde musí vnútroštátny súd podľa vnútroštátnych procesných pravidiel rozhodnúť o žiadosti zrušením rozhodcovského rozhodnutia založenom na porušení vnútroštátnych pravidiel verejného poriadku, musí tiež rozhodnúť o takejto žiadosti založenej na porušení zákazu uvedenom v článku 85 ods. 1 Zmluvy ES [zmenený na článok 81 ods. 1 ES]“ (bod 37).

38 — Rozsudok van der Weerd a i., už citovaný, bod 40.

39 — Tamže, bod 41.

40 — To isté.

nymi pravidlami verejného poriadku podľa holandského práva, ktoré sa vzťahujú len na právomoc sudcu, prípustnosť žaloby a právomoc správneho orgánu, ktorý vydal napadnuté rozhodnutie.

110. Hlavný problém v predmetnej veci sa teda týka rozsahu zásady efektivity.

111. Zastávam názor, že odôvodnenie prijaté Súdnym dvorom v už citovanom rozsudku van der Weerd v súvislosti s rozsahom pôsobnosti tejto zásady, ktorý je irelevantný v prípade, ako je ten v spore vo veci samej, a to aj vtedy, ak dotknutým vnútroštátnym procesným ustanovením je, ako vo veci, v ktorej bolo rozhodnuté týmto rozsudkom, článok 8:69 všeobecného zákona o správnych súdnych konaniach.

112. Účel ustanovení práva Spoločenstva, ktoré chce vnútroštátny súd uplatniť v rámci sporu vo veci samej, ako aj súvislosti, v akých sa dotknuté vnútroštátne procesné ustanovenia uplatňujú, si vyžadujú, podľa môjho názoru, aby Súdny dvor posúdil predmetnú vec z iného uhla pohľadu.

113. Predmetná vec totiž obsahuje niektoré osobitné črty, ktoré podľa môjho názoru bránia jasnému a jednoduchému odôvodneniu prijatému Súdnym dvorom v jeho už citovaných rozsudkoch van Schijndel a van Veen, ako aj van der Weerd a i.

114. V tejto súvislosti najprv pripomínam, že článok 33 ods. 9 druhý pododsek nariadenia č. 1254/1999 a článok 1 nariadenia č. 615/98 majú za cieľ podmieniť zaplatenie vývozných náhrad za živý hovädzí dobytok dodržiavaním právnej úpravy Spoločenstva týkajúcej sa primeraného zaobchádzania so zvieratami a osobitne dodržiavaním ustanovení smernice 91/628. Podmieňujú teda poskytnutie týchto náhrad.

115. Súdny dvor vo svojom už citovanom rozsudku Viamex Agrar Handel a ZVK poukázal na to, že normotvorca Spoločenstva sa takto snaží o zabezpečenie požiadaviek všeobecného záujmu, akými sú ochrana zdravia a života zvierat. Preto podľa Súdneho dvora „cieľom všeobecného odkazu na smernicu 91/628 vyplývajúceho z nariadenia č. 615/98 je zabezpečiť na účely uplatnenia článku 13 ods. 9 nariadenia č. 805/68 [zmeneného na článok 33 ods. 9 nariadenia č. 1254/1999] dodržiavanie relevantných ustanovení tejto smernice v oblasti pohody živých zvierat a najmä ochrany zvierat počas prepravy“. [41]

41 — Rozsudok Viamex Agrar Handel a ZVK, už citovaný, bod 29.

116. V tomto istom rozsudku Súdny dvor uznal, že „takéto spojenie okrem toho prináša výhodu, ktorou je zabezpečenie, že rozpočet Spoločenstva nefinancuje vývozy, uskutočnené v rozpore s ustanoveniami Spoločenstva týkajúce sa pohody zvierat“. [42]

117. Relevantné ustanovenia práva Spoločenstva majú v predmetnej veci teda dvojitý účel, a to na jednej strane ochranu zdravia a života zvierat a na druhej strane ochranu finančných záujmov Spoločenstva.

118. Na to, aby boli oba tieto ciele dosiahnuté, článok 5 ods. 7 nariadenia č. 615/98 dopĺňa výrokovú časť, stanovujúc, že pokiaľ sa po vyplatení náhrady zistí, že právna úprava Spoločenstva týkajúca sa ochrany zvierat počas prepravy nebola dodržaná, dotknutá čiastka náhrady sa považuje za neoprávnene vyplatenú a musí byť vrátená v súlade s ustanoveniami článku 11 ods. 3 až 6 nariadenia č. 3665/87, nahradenom článkom 52 nariadenia č. 800/1999. [43]

119. Upresňujem tiež, že tieto dva ciele sú z hľadiska Spoločenstva požiadavkami všeobecného záujmu, ktorých dôležitosť nemožno vyvrátiť. [44]

120. Je potrebné ďalej zdôrazniť, že posudzovaním ustanovení práva Spoločenstva, ktoré by chcel vnútroštátny súd uplatniť *ex offo* v rámci konania vo veci samej, ako celku, nepriznáva žalobkyniam vo veci samej práva, ale naopak, ukladajú im povinnosť vrátiť neoprávnene vyplatenú vývoznú náhradu.

121. Problém teda nie je v zistení, či článok 8:69 všeobecného zákona o správnych súdnych konaniach v súlade s bežným potvrdením zásady efektivity znemožňuje v praxi alebo nadmerne sťažuje výkon práv vyplývajúcich z právneho poriadku Spoločenstva.

42 — Bod 24.

43 — Súdny dvor sa vyjadril v rozsudku z 21. júna 2007, Laub, C-428/05, Zb. s. I-5069, o účele vymáhacieho konania uvedenom v článku 11 ods. 3 nariadenia č. 3665/87. Podľa Súdneho dvora „cieľom tohto ustanovenia je zabezpečiť ochranu a správne použitie rozpočtu Spoločenstva v oblasti vývozných náhrad a najmä zabezpečiť, že samotní vývozcovia, ktorí majú právo na poskytnutie náhrad, ich získajú v súlade s objektívnymi podmienkami stanovenými normotvorcom Spoločenstva“ (bod 22).

44 — Pozri v tejto súvislosti, čo sa týka cieľa ochrany zdravia a života zvierat, už citovaný rozsudok Viamex Agrar Handel a ZVK, body 22 a 23. Čo sa týka cieľa ochrany finančných záujmov Spoločenstva, osobitne odkazujem na článok 280 ES, ako aj nariadenie Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev (Ú. v. ES L 312, s. 1; Mim. vyd. 01/001, s. 340). Toto nariadenie vytvára spoločný právny rámec pre všetky oblasti politík Spoločenstva na účely boja proti zásahom poškodzujúcim finančné záujmy Spoločenstiev.

122. Zásada efektivity vo svojom rozmere ochrankyne práv, ktoré sú priamo priznané právom Spoločenstva jednotlivcom, nie je teda pri rozhodovaní v rámci tejto predmetnej veci vhodným odkazom na to, či vnútroštátny súd musí obísť procesné ustanovenie, ktoré mu bráni pri uplatnení práva Spoločenstva *ex offo*.

123. Nezdá sa mi taktiež vhodné za okolností, ako sú tie v spore vo veci samej, skúmať, či účastníci konania mali pred vnútroštátnym súdom skutočne možnosť uviesť žalobný dôvod založený na práve Spoločenstva.

124. Vzhľadom na skutočnosti, ktoré sú pôvodom sporu vo veci samej, je totiž jasné, že žalobkyne vo veci samej nemali nijaký záujem uviesť pred vnútroštátnym súdom otázku, či podľa článku 33 ods. 9 druhého pododseku nariadenia č. 1254/1999, ako aj článku 1 a článku 5 ods. 7 nariadenia č. 615/98 musí byť vývozná náhrada považovaná za neoprávnene vyplatenú za všetky prepravované zvieratá alebo len za časť z nich. V tejto súvislosti pripomínam, že Productschap najprv požadoval vrátenie celej sumy náhrady a po námietke žalobkýň vo veci samej obmedzil toto vrátenie len na časť prepravovaných zvierat. Vzhľadom na to stratégia žalobkýň spočíva v dosiahnutí dodatočného zníženia sumy od College van Beroep voor het bedrijfsleven, ktorá má byť vrátená, nanajvýš zrušiť celé vrátenie, a to na základe uvedenia ďalších právnych dôvodov.

125. Dodávam, že Productschap nemal záujem ani na uvedení skutočností, ktoré by pravdepodobne mohli spochybniť spôsob ním urobeného výpočtu v jeho rozhodnutiach o vrátení prijatých 2. a 25. augusta 2005.

126. Tvrdenie, podľa ktorého mali účastníci konania skutočne možnosť uviesť pred vnútroštátnym súdom žalobný dôvod založený na práve Spoločenstva, nemôže byť teda určujúce v rámci predmetnej veci.

127. Preto navrhujem Súdnemu dvoru, aby zvolil iný prístup, ktorý je lepšie prispôsobený súvislostiam, v akých sa uplatnenie práva

Spoločenstva *ex offo* neobmedzuje, aby som použil termíny Súdneho dvora v jeho už citovanom rozsudku van der Weerd a i. na zohľadnenie „súkromných záujmov osôb podliehajúcich súdnej právomoci“ [45], ale spočíva hlavne v zabezpečení požiadaviek všeobecného záujmu z hľadiska Spoločenstva.

128. V skutočnosti za okolností, ako sú tie v spore vo veci samej, vnútroštátny súd ako všeobecný súd práva Spoločenstva môže byť vedený k uplatneniu práva Spoločenstva, aby sa zabezpečilo jeho dodržiavanie. Je teda poslednou zárukou, ktorá môže napraviť nesprávne uplatnenie práva Spoločenstva príslušnými vnútroštátnymi orgánmi. Inak povedané, vnútroštátny súd je jediný, kto môže obnoviť zákonnosť práva Spoločenstva.

129. Navrhujem teda Súdnemu dvoru, aby urobil záver, že účinné uplatnenie práva Spoločenstva ukladá vnútroštátnemu súdu za okolností, ako sú tie v spore vo veci samej, povinnosť pristúpiť k preskúmaniu *ex offo* zákonnosti vnútroštátneho správneho aktu vzhľadom na žalobné dôvody založené na porušení článkov 33 ods. 9 druhého pododseku, ako aj článku 1 a článku 5 ods. 7 nariadenia č. 615/98, a to aj v prípade, keď sa týmto skúmaním žalobkyňa vo veci samej dostane do nepriaznivejšej situácie než tej, v ktorej by sa nachádzala, keby nepodala žalobu.

45 — Bod 32.

130. Tento prístup je v súlade s požiadavkou niekoľkokrát pripomenutou Súdnym dvorom, podľa ktorej pravidlo vnútroštátneho práva nesmie mať vplyv na uplatňovanie a efektivitu práva Spoločenstva. [46] Tento prístup má mnoho vyjadrení v judikatúre Súdneho dvora, najmä v oblasti poľnohospodárstva.

131. Pred preskúmaním tejto judikatúry je vhodné uviesť, že na základe článku 8 ods. 1 písm. b) a c) nariadenia Rady (ES) č. 1258/1999 zo 17. mája 1999 o financovaní Spoločnej poľnohospodárskej politiky [47] členské štáty v súlade s vnútroštátnymi ustanoveniami stanovenými zákonmi, nariadeniami alebo administratívnymi opatreniami vykonajú opatrenia potrebné na predchádzanie nezrovnalostiam a ich riešenie, vymáhanie čiastok stratených v dôsledku nezrovnalostí alebo nedbalosti.

132. Súdny dvor vo svojom rozsudku z 21. septembra 1983, Deutsche Milchkontor a i., [48] podal výklad najmä ustanovení, ktoré súvisia s nariadením Rady (EHS) č. 729/70 z 21. apríla 1970 o financovaní Spoločnej poľnohospodárskej politiky. [49]

46 — Pozri v tomto zmysle najmä rozsudky z 9. marca 1978, Simmenthal, 106/77, Zb. s. 629, bod 22, ako aj z 19. júna 1990, Factortame a i., C-213/89, Zb. s. I-2433, bod 20.

47 — Ú. v. ES L 160, s. 103; Mim. vyd. 03/025, s. 414. Nariadenie zrušené a nahradené nariadením Rady (ES) č. 1290/2005 z 21. júna 2005 o financovaní Spoločnej poľnohospodárskej politiky (Ú. v. EÚ L 209, s. 1).

48 — 205/82 až 215/82, Zb. s. 2633.

49 — Ú. v. ES L 94, s. 13.

133. Súdny dvor zdôraznil, že „spory týkajúce sa vrátenia neoprávnene vyplatených súm podľa práva Spoločenstva musia rozhodovať, ak neexistujú ustanovenia práva Spoločenstva, vnútroštátne súdy podľa ich vnútroštátneho práva okrem obmedzení, ktoré ukladá právo Spoločenstva…“. [50] Ide o tieto obmedzenia.

134. Okrem toho „uplatnenie vnútroštátnej právnej úpravy sa musí uskutočniť nediskriminačne vo vzťahu ku konaniam, ktorých cieľom je rozhodnúť vnútroštátne spory rovnakého druhu“ [51] a „nesmie mať vplyv na rozsah a efektivitu práva Spoločenstva“. [52]

135. Podľa Súdneho dvora „bolo by to tak najmä v prípade, ak by toto uplatnenie prakticky znemožnilo vrátenie nesprávne poskytnutých súm. Akékoľvek voľné uváženie o možnosti vymáhania alebo nevymáhania náhrady fondov Spoločenstva, ktoré boli neoprávnene a nesprávne poskytnuté, by bolo v rozpore s povinnosťou, ktorú článok 8 ods. 1 nariadenia č. 729/70 ukladá vnútroštátnym správnym orgánom na navrátenie neoprávnene a nesprávne vyplatených súm“. [53]

136. Súdny dvor nedávno pripomenul tieto požiadavky vo svojom rozsudku z 13. marca 2008, Vereniging Nationaal Overlegorgaan Sociale Werkvoorziening a i. [54] Dospel v podstate k záveru, že vnútroštátny súd je povinný zabezpečiť vymáhanie finančnej pomoci Spoločenstva, ktorá vyplýva z ustanovenia práva Spoločenstva [55], ak rozhoduje o žalobe, ktorou sa vymáhajú prostriedky

50 — Rozsudok Deutsche Milchkontor a i., už citovaný, bod 19.

51 — Tamže, bod 23.

52 — Tamže, bod 22.

53 — To isté. Vo svojom rozsudku zo 6. mája 1982, BayWa a i., 146/81, 192/81 a 193/81, Zb. s. 1503, Súdny dvor tiež spresnil, že výklad, ktorý dovoľuje príslušným vnútroštátnym správnym orgánom vykonávať voľnú úvahu o možnosti vymáhania alebo nevymáhania vrátenia neoprávnene vyplatenej pomoci Spoločenstva, „by narušilo rovnosť zaobchádzania medzi hospodárskymi subjektmi jednotlivých členských štátov a uplatnením práva Spoločenstva, ktoré musí v potrebnom rozsahu zostať jednotné v celom Spoločenstve“ (bod 30).

54 — C-383/06 až C-385/06, Zb. s. I-1561.

55 — Ide o článok 23 ods. 1 nariadenia Rady (EHS) č. 4253/88 z 19. decembra 1988, ktorým sa stanovujú vykonávacie predpisy k nariadeniu č. 2052/88, týkajúcemu sa jednak koordinácie činností rozličných štrukturálnych fondov navzájom a jednak koordinácie týchto činností s činnosťami Európskej investičnej banky a ďalšími existujúcimi finančnými nástrojmi [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 374, s. 1), zmeneného a doplneného nariadením Rady (EHS) č. 2082/93 z 20. júla 1993 (Ú. v. ES L 193, s. 20). Vo svojom už citovanom rozsudku Vereniging Nationaal Overlegorgaan Sociale Werkvoorziening a i. Súdny dvor uviedol, že tento článok „ukladá členským štátom povinnosť vymáhať prostriedky stratené v dôsledku zneužitia alebo nedbanlivosti, a to bez potreby úpravy zverenia tejto právomoci v rámci vnútroštátneho práva“ (bod 40).

stratené v nadväznosti na zneužitie alebo nedbanlivosť, alebo ak je to potrebné, neuplatniť alebo vykladať pravidlo vnútroštátneho práva, ktoré takémuto vymáhaniu bráni. [56]

137. Súdny dvor tiež spresnil, že len pod podmienkou, že sa bude plne prihliadať na záujem Spoločenstva, môžu byť pri uplatnení vnútroštátneho práva zásady ako zásada právnej istoty a ochrany legitímnej dôvery zohľadnené vnútroštátnym súdom za rovnakých podmienok ako zásada rovnosti. [57]

138. Vzhľadom na túto judikatúru zastávam ten názor, že za podmienok, ako sú tie v spore vo veci samej, si efektívne uplatnenie práva Spoločenstva vyžaduje, aby bol pri vymáhaní prostriedkov vyplatených v rozpore s podmienkami na ich poskytnutie vnútroštátnym súdom zohľadnený záujem Spoločenstva a aby v dôsledku toho tento súd neuplatnil procesné zásady uvedené v článku 8:69 všeobecného zákona o správnych súdnych konaniach.

139. Zastávam názor, že ochrana požiadaviek všeobecného záujmu, ktorá je základom ochrany života a zdravia zvierat, ako aj ochrany finančných záujmov Spoločenstva, teda ukladá vnútroštátnemu súdu povinnosť skúmať, či príslušný orgán nevykonal žiadnu voľnú úvahu o možnosti vymáhania alebo nevymáhania neoprávnene poskytnutej pomoci Spoločenstva.

140. Príslušnému vnútroštátnemu orgánu totiž prislúcha, ak prijme podľa článku 5 ods. 7 nariadenia č. 615/98 rozhodnutie o vrátení neoprávnene vyplatenej vývoznej náhrady, posúdiť na základe objektívnych skutočností, ktoré má k dispozícii, či „príslušnú čiastku náhrady“, ktorá sa má vymáhať, tvorí celková suma pôvodne vyplatenej náhrady alebo len časť z nej.

141. Miera voľnej úvahy, ktorou disponuje príslušný vnútroštátny orgán, spočíva najmä v určení, či právna úprava Spoločenstva týkajúca sa ochrany zvierat počas prepravy bola alebo nebola porušená, či toto porušenie malo vplyv na pohodu zvierat a či sa týka všetkých zvierat alebo len niektorých z nich. [58]

56 — Rozsudok Vereniging Nationaal Overlegorgaan Sociale Werkvoorziening a i., už citovaný, body 51 a 59.

57 — Tamže, bod 52 a citovaná judikatúra, ako aj body 55 a 59.

58 — Pozri v tejto súvislosti rozsudok Viamex Agrar Handel a ZVK, už citovaný, bod 44.

142. Takáto miera úvahy však nie je vždy neobmedzená a prislúcha vnútroštátnemu súdu skúmať, či v súlade s ustanovením článku 5 ods. 7 nariadenia č. 615/98, ktorý je právnym základom pre rozhodnutie o vydaní plnenia, sa toto rozhodnutie správne vzťahuje na vrátenie „príslušnej čiastky náhrady“.

143. Inak povedané, vnútroštátnemu súdu prislúcha overiť, či príslušný orgán nepremenil mieru voľnej úvahy, ktorou disponuje, na voľnú úvahu o možnosti vymáhania alebo nevymáhania neoprávnene poskytnutej pomoci Spoločenstva.

144. Toto preskúmavanie vykonané vnútroštátnym súdom ako posledná záruka správneho uplatnenia práva Spoločenstva je rozhodujúce pre ochranu požiadaviek všeobecného záujmu, akými sú ochrana života a zdravia zvierat, ako aj ochrana finančných záujmov Spoločenstva v rozsahu, v akom podnecuje príslušný vnútroštátny orgán k väčšej dôslednosti pri prijímaní rozhodnutí o vymáhaní a zabezpečuje, aby si neoprávnene udelené príspevky Spoločenstva neponechali ich príjemcovia. Uplatnenie práva Spoločenstva *ex offo* je teda účinným nástrojom boja proti podvodu v rámci finančných záujmov Spoločenstva.

145. V tejto súvislosti uvádzam, že tvrdenie uvedené Komisiou na pojednávaní, podľa ktorého existujú ďalšie spôsoby ochrany finančných záujmov Spoločenstva, akým je postup pri zúčtovaní výkazov v oblasti EPUZF, sa nezdá byť relevantný. Zastávam totiž názor, že ak článok 5 ods. 7 nariadenia č. 615/98 ukladá príjemcovi pomoci povinnosť vrátiť sumy, ktoré mu boli neoprávnene vyplatené, skutočnosť, že členský štát vrátil čiastky Spoločenstvu, sama osebe nebráni vymáhaniu týchto súm od tohto prijímateľa pomoci. Taký je v podstate prístup Súdneho dvora prijatý v jeho už citovanom rozsudku Vereniging Nationaal Overlegorgaan Sociale Werkvoorziening a i.. [59]

146. Vzhľadom na všetky tieto dôvody navrhujem Súdnemu dvoru, aby rozhodol, že efektívne uplatnenie práva Spoločenstva ukladá vnútroštátnemu súdu za okolností, ako sú tie v spore vo veci samej, povinnosť pristúpiť k preskúmaniu *ex offo* zákonnosti vnútroštátneho správneho aktu vzhľadom na žalobné dôvody založené na porušení článku 33 ods. 9 druhého pododseku nariadenia č. 1254/1999, ako aj článku 1 a článku 5 ods. 7 nariadenia č. 615/98, a to aj v prípade, keď sa týmto skúmaním žalobkyňa vo veci samej dostane do nepriaznivejšej situácie než tej, v ktorej by sa nachádzala, keby nepodala žalobu.

59 — Bod 58.

IV — Návrh

147. Vzhľadom na všetky uvedené úvahy navrhujem Súdnemu dvoru odpovedať na otázky položené College van Beroep voor het bedrijfsleven takto:

1. Článok 33 ods. 9 druhý pododsek nariadenia Rady (ES) č. 1254/1999 zo 17. mája 1999 o spoločnej organizácii trhu s hovädzím a teľacím mäsom, ako aj článok 1 a článok 5 ods. 7 nariadenia Komisie (ES) č. 615/98 z 18. marca 1998, ktorým sa stanovujú osobitné pravidlá uplatňovania režimu vývozných náhrad vzhľadom na pohodu živého hovädzieho dobytka počas prepravy, sa majú vykladať v tom zmysle, že príslušný vnútroštátny orgán má pri vyplatení vývoznej náhrady právomoc rozhodnúť, že preprava zvierat nebola uskutočnená v súlade s ustanoveniami smernice Rady 91/628/EHS z 19. novembra 1991 o ochrane zvierat počas prepravy, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 90/425/EHS a 91/496/EHS, zmenenej a doplnenej smernicou Rady 95/29/ES z 29. júna 1995, aj napriek tomu, že úradný veterinárny lekár podľa článku 2 ods. 3 nariadenia č. 615/98 vopred osvedčil, že táto preprava bola v súlade s ustanoveniami smernice 91/628. Na dosiahnutie takéhoto záveru musí príslušný vnútroštátny orgán vychádzať z objektívnych skutočností majúcich vplyv na pohodu zvierat, na základe ktorých možno spochybniť dokumenty, ktoré vývozca predložil, a musí dostatočne odôvodniť svoje rozhodnutie, ktorým žiada vrátenie vývoznej náhrady.

2. Článok 33 ods. 9 druhý pododsek nariadenia č. 1254/1999, ako aj článok 1 a článok 5 ods. 7 nariadenia č. 615/98 sa majú vykladať v tom zmysle, že príslušný orgán členského štátu vývozu na účely zistenia, že neboli dodržané požiadavky Spoločenstva týkajúce sa hustoty naloženia stanovené v kapitole VI bode 47 B prílohy smernice 91/628, zmenenej a doplnenej, musí zohľadniť normy platné v členskom štáte, pod ktorého vlajkou plavidlo prepravuje zvieratá, ktoré umožňujú určiť plochu tohto plavidla potrebnú na prepravu zvierat tým, že uzná povolenie, ktoré bolo vydané pre toto plavidlo príslušným orgánom tohto štátu.

3. Článok 33 ods. 9 druhý pododsek nariadenia č. 1254/1999, ako aj článok 1 a článok 5 ods. 7 nariadenia č. 615/98 sa majú vykladať v tom zmysle, že ak sa zistí, že neboli splnené požiadavky Spoločenstva týkajúce sa hustoty naloženia stanovené v kapitole VI bode 47 B prílohy smernice 91/628, musí byť vývozná náhrada v zásade považovaná za neoprávnene vyplatenú za všetky prepravované zvieratá, okrem prípadu, keď príjemca náhrady predloží dôkaz o tom, že na základe spôsobu vybavenia plavidla bola niektorým zvieratám poskytnutá počas prepravy plocha, ktorá je v súlade s týmito požiadavkami.

4. Účinné uplatnenie práva Spoločenstva ukladá vnútroštátnemu súdu za okolností, ako sú tie v spore vo veci samej, povinnosť pristúpiť k preskúmaniu *ex offo* zákonnosti vnútroštátneho správneho aktu vzhľadom na žalobné dôvody založené na porušení článku 33 ods. 9 druhého pododseku nariadenia č. 1254/1999, ako aj článku 1 a článku 5 ods. 7 nariadenia č. 615/98, a to aj v prípade, keď sa týmto skúmaním žalobkyňa vo veci samej dostane do nepriaznivejšej situácie než tej, v ktorej by sa nachádzala, keby nepodala žalobu.